

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан педагогічного факультету
Ф.О. Олександренко
« 31 » серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

Основи науково-педагогічних досліджень

освітньо-професійної програми: «Педагогіка дозвілля»
галузі знань: **01 Освіта / Педагогіка**
спеціальності: **011 Освітні, педагогічні науки**
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Шифр за навчальним планом ПП2.07

Київ 2023

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Основи науково-педагогічних досліджень», затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова «__25__» «__березня__» 2021__р., протокол №_9__.

Розробник:

Дем'яненко Н.М. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки
«25 » серпня 2023 р., протокол №1

Завідувач кафедри

доктор пед наук, проф.. С.А. Кушнірук

I. Опис навчальної дисципліни
Шифр дисципліни ПП2.07

Загальні характеристики навчальної дисципліни	Навчальне навантаження з навчальної дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Кількість кредитів - 3		<p>Методи навчання:</p> <p>I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.</p> <p>1) За джерелом інформації: Словесні: лекція (проблемна, лекція-прес-конференція), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.</p> <p>Наочні: ілюстрація, демонстрація.</p> <p>Практичні: вправи.</p> <p>2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні.</p> <p>3) За ступенем самостійності мислення: пошукові, дослідницькі.</p> <p>4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: виконання індивідуальних тьюторіалів.</p> <p>II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни.</p>
Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки	Загальна кількість годин - 90		
Освітній ступінь бакалавр	Лекції:		
	20	8	
	Семінарські (практичні) заняття:		
нормативна	10+9	2+2	
	Лабораторні заняття:		<p>Форми поточного контролю: індивідуальні, групові тьюторіали, ККР, тестування</p>
Рік вивчення освітнього компоненту за навчальним планом - 3			
Семестр 6			
	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 3 - самостійна робота: 8	51	78	Форма підсумкового контролю: залік
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання - українська	1:1.3	1:4	

Предмет вивчення навчальної дисципліни – обґрунтування, організація і здійснення наукових досліджень в галузі освіти і педагогіки, дискутування освітніх, педагогічних проблем, освітньо-проектна діяльність.

Міждисциплінарні зв'язки: філософія, педагогіка, психологія, сучасні інформаційні технології, методика викладання фахових дисциплін, педагогічна інноватика, зарубіжні освітні системи, організація і управління ЗЗСО, андрагогіка, герогогіка.

Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи науково-педагогічних досліджень» є формування умінь і компетентностей виконання науково-педагогічного дослідження на основі знань сучасних проблем освіти і педагогіки, закономірностей і принципів, педагогічної технології і методів реалізації профільної дослідницької програми, науково-педагогічного проекту, написання науково-педагогічної праці (курсової, бакалаврської роботи тощо).

Основними завданнями викладання навчальної дисципліни «Основи науково-педагогічних досліджень» є формування:

- знань методолого-теоретичних засад науково-педагогічного дослідження;
- умінь структурування і організації науково-педагогічного дослідження;
- компетентностей розроблення методики проведення науково-педагогічного дослідження з урахуванням його специфіки;
- умінь логічного добору, доцільного компоунування, застосування комплексу методів науково-педагогічного дослідження (теоретичних, емпіричних) відповідно до науково-педагогічної спеціальності, програми, мети і завдань дослідження;
- вмінь і компетентностей з узагальнення результатів науково-педагогічного дослідження, апробації та впровадження інноваційних здобутків в освітню практику;
- наукової культури педагога-дослідника, вмінь структурування і ведення наукової дискусії;
- розуміння проблем академічної доброчесності у науково-дослідній діяльності.

II. Основні програмні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	ПРН1. Володіти основними знаннями і поняттями з педагогіки, історії педагогіки, психології, основ науково-педагогічних досліджень, теорії і методики культурно-дозвіллевої діяльності та рекреації.	ЗК1. Здатність усвідомлювати проблемне поле педагогіки, психології та філософії освіти. ЗК4. Володіння культурою мислення, здатність до сприйняття, аналізу, узагальнення інформації, постановки мети і вибору шляхів її досягнення.
2.	ПРН5. Уміти застосовувати інноваційні методи та креативні освітні технології в процесі проведення комплексних масово-рекреаційних заходів.	ФК5. Здатність використовувати основи теорії та методології освіти в професійній діяльності.

III. Тематичний план освітнього компоненту

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин.

№ з/п	Назви модулів та тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні	Семінари	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні	Семінари	СРС
1.	Модуль I. Методолого-	9	4	1	4	10	2	2	0	0	14

	теоретичні засади науково-педагогічних досліджень										
1.1	Наукові підходи, принципи, концепція науково-педагогічного дослідження	4	2		2	5					8
1.2	Рівні і види теоретичних і практико орієнтованих науково-педагогічних досліджень	5	2	1	2	5	2	2			6
2.	Модуль II. Технологія і методи науково-педагогічного дослідження	16	8	4	4	21	6	4	2	0	44
2.1	Програма і технологія науково-педагогічного дослідження	6	2	2	2	5					9
2.2	Теоретичні методи науково-педагогічного дослідження	2	2			6	2	2			10
2.3	Емпіричні методи науково-педагогічного дослідження. Педагогічний експеримент	6	2	2	2	4	4	2	2		15
2.4	Методи статистичного і математичного оброблення результатів науково-педагогічного дослідження	2	2			6					10
3.	Модуль III. Організація і етапи науково-педагогічного дослідження. Академічна доброчесність.	14	8	4	2	20	4	2	0	2	20
3.1.	Організація і зміст науково-педагогічного дослідження	6	4	2		10	2	2			10
3.2.	Послідовність етапів науково-педагогічного дослідження. Академічна доброчесність.	8	4	2	2	10	2			2	10
	Разом:	39	20	9	10	51	12	8	2	2	78

IV. Зміст навчальної дисципліни

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин
-------	-------------------------------------	-------------

		Всього	в т.ч. лекцій
1. 1.1.	<p align="center">Модуль I. Методолого-теоретичні засади науково-педагогічних досліджень</p> <p>Тема 1.1. Наукові підходи, принципи, концепція педагогічного дослідження</p> <p><i>Зміст теми.</i> Фундаментальні принципи та основні суперечності розвитку сучасної освіти. Глобалізація освітніх процесів. Світовий освітньо-науковий простір. Відкрите освітньо-наукове середовище.</p> <p>Парадигмальний розвиток освітніх процесів і педагогічного знання. Неперервна освіта як філософська і педагогічна категорія. Світові тенденції в організації неперервної освіти. Єдність освітнього процесу і наукового дослідження в реалізації завдань організованого освітнього середовища.</p> <p>Розвиток наукового-педагогічного знання. Методологія педагогіки. Основні положення: 1) вчення про структуру і функції педагогічного знання; 2) вихідні фундаментальні педагогічні положення (теорії, концепції, гіпотези); 3) вчення про логіку і методи педагогічного дослідження; 4) знання про способи використання одержаних знань для вдосконалення педагогічної практики (освітнього процесу).</p> <p>Педагогічне дослідження. Систематичне цілеспрямоване вивчення педагогічних процесів і явищ. Засоби і методи педагогічної науки. Вид пізнавальної діяльності (розкриття об'єктивних закономірностей освіти, навчання і розвитку).</p> <p>Наукові принципи дослідження педагогічних явищ: об'єктивності й логічної обумовленості, цілісності, вивчення в розвитку, у зв'язках і взаємодії з іншими явищами, застосування комплексу взаємодоповнюваних методів, їх адекватності предмету дослідження, розгляду процесу розвитку як саморуху і саморозвитку, обумовленого внутрішніми суперечностями, моральності.</p> <p>Концепція науково-педагогічного дослідження (методологічний, теоретичний і технологічний концепти).</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> 1-10, 25-29, 33, 37, 38, 40, 44, 46, 76, 81.</p> <p>Тема 1.2. Рівні і види теоретичних і практико орієнтованих науково-педагогічних досліджень</p> <p><i>Зміст теми.</i> Мета науково-педагогічного дослідження. Обґрунтування об'єктивних закономірностей освітньо-наукового процесу та застосування їх у педагогічній практиці. Функції науково-педагогічного дослідження.</p> <p>Види науково-педагогічних досліджень. Основні рівні науково-педагогічних досліджень: методологічний, теоретичний (конкретнонауковий), емпіричний. Методологічний – спрямований на розбудову педагогічної теорії з урахуванням результатів попередніх досліджень, принципів і методів аналізу педагогічних явищ. Теоретичний – із передбаченням удосконалення і розвитку понятійного апарату педагогіки, всебічного пізнання об'єкта дослідження. Емпіричний – з акцентацією на об'єкті вивчення (явищі, процесі) та опертям на</p>	19	4

<p>2.</p> <p>2.1.</p> <p>2.2.</p>	<p>результати спостереження чи педагогічного експерименту.</p> <p>Програма науково-педагогічного дослідження, його проектування. Поняття методів, методики і техніки педагогічного дослідження. Класифікація методів педагогічного дослідження.</p> <p>Типологія науково-педагогічних досліджень.</p> <p>Фундаментальні, прикладні.</p> <p>Науково-педагогічні спеціальності. Шифр педагогічної спеціальності.</p> <p>Особистість дослідника, його методологічна культура. Обізнаність із актуальною і перспективною науково-педагогічною проблематикою.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 12, 34, 67, 85, 64, 68, 70, 74, 91.</i></p> <p>Модуль II. Технологія і методи науково-педагогічного дослідження</p> <p>Тема 2.1. Програма і технологія науково-педагогічного дослідження</p> <p>Поняття технології і технологічної структурованості педагогічного дослідження.</p> <p>Концепція, програма, методика дослідження. Етапи педагогічного дослідження.</p> <p>Написання і оформлення наукової статті. Підготовка апробаційного виступу, оприлюднення результатів дослідження.</p> <p>Впровадження емпіричних результатів. Методичні рекомендації до апробації та впровадження.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 11, 22, 27, 33, 36, 37, 38, 57, 62, 64, 77, 94.</i></p> <p>Тема 2.2. Теоретичні методи науково-педагогічного дослідження</p> <p>Метод науково-педагогічного дослідження. Класифікації методів наукових досліджень.</p> <p>Індукція та дедукція у науково-педагогічних дослідженнях. Взаємозумовленість індуктивного і дедуктивного шляху пізнання та застосування у педагогічному дослідженні.</p> <p>Аналіз і синтез педагогічних явищ. Взаємозв'язки та послідовність здійснення аналізу і синтезу в процесі вивчення педагогічних явищ. Аналіз та синтез у теоретичному педагогічному дослідженні.</p> <p>Класифікація педагогічних явищ. Упорядкування і класифікація педагогічних явищ на основі визначення їх однорідності. Умови отримання вірогідних висновків у процесі порівняння: зіставлення тільки однорідних об'єктів чи понять, порівняння предметів за суттєвими ознаками.</p> <p>Абстрагування, ідеалізація та конкретизація у педагогічному дослідженні.</p> <p>Методи моделювання, порівняння, узагальнення в педагогічному дослідженні. Педагогічне моделювання. Педагогічна модель. Мета створення педагогічної моделі. Види педагогічних моделей: матеріальні та уявні (ідеальні). Ідеальні педагогічні моделі: наочно-образні, знакові (символічні), математичні (графіки, формули, програми). Евристична роль педагогічного моделювання в одержанні нових знань. Приклади моделювання педагогічних явищ.</p>	<p>37</p>	<p>8</p>
-----------------------------------	--	-----------	----------

<p>2.3.</p>	<p>Педагогічне порівняння. Безпосереднє або опосередковане порівняння педагогічних явищ/об'єктів (через зіставлення з третім об'єктом – еталоном).</p> <p>Педагогічне узагальнення – логічний процес переходу від поодинокого до загального чи від менш до більш загального педагогічного знання, форма відображення ознак і якостей педагогічних явищ.</p> <p>Ідеалізація та формалізація у педагогічному дослідженні. Метод педагогічної екстраполяції. Рівні використання в педагогічних дослідженнях: якісний або описовий; кількісний або статистичний.</p> <p>Уявний педагогічний експеримент. Створення ідеального об'єкту (на основі теоретичних і емпіричних знань), що співвідноситься з педагогічною дійсністю та імітує ситуацію реального педагогічного експерименту. Етапи: формулювання завдань і створення експериментальної ситуації; формування уявної моделі педагогічного експерименту; прогнозування та аналіз можливих експериментальних результатів.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 10-19, 22, 25, 27, 31, 37, 45, 49, 55, 57, 63, 66, 69, 88, 93.</i></p> <p>Тема 2.3. Емпіричні методи науково-педагогічного дослідження. Педагогічний експеримент</p> <p>Взаємозв'язок теоретичних та емпіричних методів наукового дослідження. Емпіричні методи в педагогічному знанні. Пізнання педагогічної дійсності.</p> <p>Вивчення інформаційних науково-педагогічних джерел. Пошук інформаційних джерел. Види джерел. Етапи роботи з науковою літературою: пошук інформації (загальне ознайомлення), оброблення (критичний аналіз, узагальнення, співставлення), обґрунтування основних напрямів власного дослідження. Укладання бібліографічного списку, його самостійне пізнавальне значення. Засоби накопичення наукової інформації. Правила запису вихідних даних джерела. Теоретична робота з уточнення педагогічних понять. Спрямування на вид робіт із джерелом інформації в залежності від мети: загальне ознайомлення, виділення окремих фрагментів, детальне вивчення.</p> <p>Педагогічне спостереження. Використання як самостійного методу та складової частини інших дослідницьких методів. Розроблення програми та фіксування даних про педагогічні явища. Протокол спостережень. Види спостережень: безпосереднє та опосередковане, відкрите та приховане, неперервне та дискретне, довготривале та короткотермінове, самоспостереження.</p> <p>Методи педагогічного опитування. Бесіда, інтерв'ю, анкетування. Переваги опитування як методу збирання інформації. Інтерв'ю – метод збирання інформації у процесі усного безпосереднього спілкування. Анкетування – опитування у письмовій формі з допомогою попередньо підготовлених бланків. Структура анкети.</p> <p>Вивчення педагогічної документації та результатів педагогічної діяльності. Умовна класифікація архівних історико-педагогічних джерел: нормативні матеріали, першоджерела,</p>	
-------------	--	--

вторинні документи закладів освіти, особисті мемуари, статистичні матеріали. Педагогічні документи за джерелом інформації.

Порівняльно-історичний метод. Метод експертно-педагогічної оцінки. Завдання педагогічної експертизи. Особливості й умови застосування експертно-педагогічного методу.

Метод експертного оцінювання «Делфі». Метод програмного прогнозування (В.М. Глушков, поєднання методів «Делфі» та «ПЕРТ»). Метод евристичного прогнозування. Метод колективної генерації ідей («мозкова атака»). Метод кваліметрії (кількісне оцінювання).

Педагогічне тестування. Стандартизоване вимірювання індивідуальних відмінностей, властивостей, явищ. Застосування тестових методик у вивченні педагогічної дійсності. Поєднання з педагогічним експериментом, спостереженням, опитувальними методиками. Основний метод збирання емпіричного матеріалу в дослідженнях діагностувального характеру. Сфери використання тестування.

Соціометрія як метод дослідження міжособистісних відносин, процесів виховання у групі. Соціометрична техніка (Дж. Моренно). Мета соціометричної процедури.

Аналіз і узагальнення інноваційного педагогічного досвіду. Критерії інноваційного педагогічного досвіду: новизна, результативність, актуальність, перспективність, стабільність. Етапи аналізу педагогічного досвіду. Дослідницькі прийоми (спостереження, фіксації результатів, експертної оцінки та ін.) як складові аналізу педагогічного досвіду.

Метод педагогічної герменевтики. Евристична функція художньо-образних засобів, використовуваних у педагогічному дослідженні з метою стимулювання оригінальних педагогічних рішень.

Педагогічний експеримент. Етапи педагогічного експерименту: 1) підготовчий (розроблення конкретнометодологічного (методологія педагогіки) і методичного розділів програми педагогічного експерименту, формування належних умов для проведення педагогічного дослідження; 2) реалізаційний (наочно-практична діяльність експериментатора й обстежуваних – випробування, спостереження, контроль, вимірювання змінних, управління педагогічним експериментом тощо); 3) аналізу й узагальнення результатів (перетворення експериментального факту, отриманого на попередньому етапі, у факт педагогічної науки).

Завдання педагогічного експерименту. Види педагогічного експерименту: природний та лабораторний; констатувальний (діагностичний, контрольний), пошуковий і формувальний (перетворювальний). Структура педагогічного експерименту: паралельна, послідовна. Вимоги до підбору експериментальної та контрольної груп. Планування експерименту у відповідності до вимог вірогідності, надійності, репрезентативності отримуваних даних. Результативність педагогічного дослідження. Вибір критеріїв та параметрів оцінювання педагогічного явища.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1,2, 4-10, 14-19, 43, 45, 48, 55-59, 61, 64, 66, 67, 68, 77, 79-89.

2.4.	<p>Тема 2.4. Методи статистичного і математичного оброблення результатів науково-педагогічного дослідження</p> <p>Використання математичних методів у науково-педагогічному дослідженні. Ймовірний характер педагогічних явищ, багатозначність зв'язків між причиною і наслідком та їх статистичні залежності. Поняття виміру як встановлення відповідності між явищами і числами. Шкали вимірювань. Генеральна статистична сукупність та вибірка одержаних у процесі спостереження кількісних даних. Ряд розподілу і його графічна ілюстрація у вигляді гістограми, полігону. Середні величини сукупності (середня арифметична, медіана, мода). Варіації і розмах варіювання. Середній квадрат відхилень (дисперсія) і середнє квадратичне відхилення. Кореляційний зв'язок між досліджуваними явищами (в шкалі порядку – ранговий коефіцієнт кореляції Спірмена, у шкалі відносин чи інтервалів – коефіцієнт кореляції Пірсона). Зміст та якісна інтерпретація кількісних характеристик досліджуваного явища. Підвищення ступеня вірогідності та об'єктивності оцінки одержаних експериментально-педагогічних даних. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 17, 19-26, 33, 37, 38, 51-56, 91, 93.</i></p>		
3. 3.1.	<p>Модуль III. Організація і етапи науково-педагогічного дослідження.</p> <p>Тема 3.1. Організація і зміст науково-педагогічного дослідження.</p> <p>Урахування особливостей педагогічних явищ і процесів у педагогічних дослідженнях (неоднозначність перебігу; неповторність вторинного експерименту; участь у освітніх процесах осіб будь-яких вікових категорій; уможливлення об'єктивних висновків багаторазовими спостереженнями).</p> <p>Види науково-педагогічних досліджень: теоретичні та емпіричні, фундаментальні й прикладні, історико-педагогічні, порівняльні (компаративні). Фундаментальні педагогічні дослідження. Спрямованість на розкриття сутності педагогічних явищ, пошук прихованих основ педагогічної діяльності, наукове обґрунтування педагогічної дійсності; розв'язання проблем педагогічної теорії; пізнання базисних засад функціонування педагогічних систем чи їхніх окремих елементів. Прикладні педагогічні дослідження. Зорієнтованість на вирішення проблем педагогічної практики; пошук шляхів ефективного використання базисних засад у конкретних педагогічних об'єктах. Особливості історико-педагогічних, експериментальних (емпіричних), порівняльних (компаративних) досліджень з педагогіки.</p> <p>Напрями досліджень у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальностями 011 Освітні, педагогічні науки, 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) та ін. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 21, 23, 29, 30, 31, 45-49, 60, 71-77, 87.</i></p> <p>Тема 3.2. Послідовність етапів науково-педагогічного дослідження. Академічна доброчесність</p> <p>Вибір та обґрунтування теми науково-педагогічного</p>	34	8

<p>3.2.</p>	<p>дослідження. Сутність понять: науковий напрям, наукова проблема, наукова тема. Етапи постановки (вибору) теми педагогічного дослідження. Перший етап – формулювання проблеми. На основі аналізу суперечностей досліджуваного напрямку формулюється основне питання (проблема) і в загальних рисах – очікуваний результат. Другий етап – розроблення структури проблеми. Виділяються теми, підтеми, питання. Третій етап – визначення актуальності проблеми на даному етапі розвитку науки. Обґрунтовуються вимоги до формулювання теми педагогічного дослідження та його термінологічного апарату.</p> <p>Аналіз стану досліджуваної проблеми. Особливості аналітичного огляду літератури з теми дослідження.</p> <p>Розроблення гіпотези науково-педагогічного дослідження. Сутність і взаємозв'язок понять «наукова ідея» і «гіпотеза». Гіпотеза дослідження – припущення, яке дає можливість на основі ряду фактів зробити висновок про існування об'єкта, зв'язку або причини явища. Воно не може вважатися доведеним. Види гіпотез у науково-педагогічних працях: описові, пояснювальні, описово-пояснювальні; теоретичні та емпіричні. Логіка формулювання змісту гіпотези. Стадії розвитку гіпотези.</p> <p>Розроблення концепції науково-педагогічного дослідження як системи взаємопов'язаних наукових положень, використовуваних дослідником для досягнення результату.</p> <p>Науковий апарат педагогічного дослідження. Формулювання мети і завдань. Вибір об'єкта, предмета дослідження. Сутність і взаємозв'язок понять «об'єкт дослідження», «предмет дослідження». Особливості їх формулювання.</p> <p>Технологія дослідження. Розроблення програми дослідження. Сутність та особливості виконання природного і лабораторного, констатувального, пошукового та формувального, зондувального і перевіркового, порівняльного і перехресного, класичного і багатofакторного педагогічних експериментів. Складові педагогічного експерименту: діагностувальний, прогностичний, організаційний, практичний, узагальнювальний, упроваджувальний етапи.</p> <p>Оброблення, узагальнення, апробація результатів дослідження.</p> <p>Формулювання висновків і пропозицій (рекомендацій) щодо подальших напрямів дослідження заявленої проблеми.</p> <p>Оформлення результатів дослідження (усне і письмове). Монографія. Наукова стаття. Препринт. Тези доповідей, матеріали наукової конференції. Правила оформлення публікацій.</p> <p>Науково-дослідна робота магістрантів, її сутність, завдання, напрями організації, завдання, форми з урахуванням специфіки вищого педагогічного навчального закладу.</p> <p>Особливості написання, оформлення та захисту наукового реферату, проекту, бакалаврської роботи з педагогічної проблематики. Загальна характеристика цих видів робіт (формулювання теми дослідження, розроблення структури роботи, визначення актуальності досліджуваної проблеми, оформлення наукового апарату), основні вимоги до формулювання наукової новизни, практичного значення, апробації і впровадження результатів бакалаврського</p>	
-------------	---	--

	<p>педагогічного дослідження. Оформлення додатків. Бібліографічний апарат науково-педагогічних досліджень. Правила бібліографічного опису літературних та документальних джерел, наведення і оформлення цитат та бібліографічних посилань у текстах науково-педагогічних робіт. Пошук інформації у процесі виконання наукової роботи. Електронний пошук наукової інформації. Підготовка, порядок та процедура прилюдного захисту.</p> <p>Академічна доброчесність. Проблема академічного плагіату. Самоплагіат. Вимоги до оформлення прямого і непрямого цитування, аналізу наукової літератури та наукового узагальнення.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 3, 12, 25, 26, 27, 37, 39, 40, 69, 70, 91, 92.</i></p>		
--	---	--	--

4.2. Плани семінарських занять (групові тьюторіали)

Питання для додаткового самостійного опрацювання (3 групові тьюторіали)

Груповий тьюторіал 1.

1. Обґрунтування проблеми і вибір теми дослідження.
 2. Складові Вступу бакалаврської роботи.
 3. Особливості оформлення висновків бакалаврської роботи.
 4. Методи наукового дослідження.
 5. Теоретичні методи наукового дослідження.
 6. Емпіричні методи наукового дослідження.
- Інформаційні джерела: 32, 41, 43, 47, 62, 64, 77, 78, 89, 91.

Груповий тьюторіал 2.

1. Науковий апарат бакалаврської роботи.
 2. Співвідношення об'єкта і предмета наукового дослідження.
 3. Рубрика «Практичне значення результатів дослідження».
 4. Рубрика «Наукова новизна результатів дослідження».
 5. Рубрика «Джерельна база дослідження».
 6. Рубрика «Апробація результатів дослідження».
- Інформаційні джерела: 12, 23, 35, 56, 90, 92, 93.

Груповий тьюторіал 3.

1. Педагогічний експеримент як метод дослідження.
 2. Констатувальний експеримент.
 3. Формувальний експеримент.
 4. Обґрунтування програми і методики дослідження.
 5. Формулювання мети і завдань дослідження.
 6. Обґрунтування гіпотези дослідження.
- Інформаційні джерела: 2-6, 35, 39, 40, 55, 65, 67, 88.

4.3. Організація самостійної роботи студентів (індивідуальні тьюторіали)

Індивідуальний тьюторіал. Варіант 1.

1. Правила оформлення бакалаврської роботи.
2. Педагогічний експеримент як метод дослідження.
3. Науковий апарат бакалаврської роботи.
4. *Тести:*

1. Педагогічні дослідження поділяються на:

- А) прикладні;
- Б) загальні;
- В) відкриті;

- Г) фундаментальні;
- Д) теоретичні;
- Е) емпіричні.

2. Метод науково-педагогічного дослідження – це:

- А) шлях вивчення і опанування психолого-педагогічних процесів формування особистості;
- Б) шлях вивчення і опанування психолого-педагогічних процесів формування особистості, встановлення об'єктивних закономірностей навчання і виховання;
- В) шлях встановлення об'єктивних закономірностей навчання і виховання;
- Г) спосіб зміни об'єктивної дійсності;
- Д) спосіб доведення наукової істини.

3. Оберіть визначення поняття «педагогічне дослідження»:

- А) процес формування нових педагогічних знань;
- Б) процес формування нових педагогічних знань, вид пізнавальної діяльності, спрямований на розкриття об'єктивних закономірностей освіти, виховання і розвитку;
- В) результат науково-дослідницької діяльності;
- Г) вид пізнавальної діяльності, спрямований на розкриття об'єктивних закономірностей освіти, виховання і розвитку.

Індивідуальний тьюторіал. Варіант 2.

1. Теоретичні методи наукового дослідження.
2. Обґрунтування проблеми і вибір теми дослідження.
3. Рубрика «Джерельна база дослідження».
4. *Тести:*

1. Що таке бакалаврська робота?

- А) індивідуальне завдання науково-дослідницького характеру, що виконується на завершальному етапі фахової підготовки і є однією з форм виявлення теоретичних і практичних знань, вміння їх застосовувати у розв'язанні конкретних наукових та виробничих завдань;
- Б) кваліфікаційна праця, яка готується з метою публічного захисту і отримання освітнього ступеня бакалавра;
- В) самостійне наукове дослідження експериментального характеру;
- Г) теоретичне наукове дослідження;
- Д) індивідуальне завдання науково-дослідницького характеру, що виконується на завершальному етапі фахової підготовки і є однією з форм виявлення теоретичних і практичних знань, вміння їх застосовувати у розв'язанні конкретних наукових та виробничих завдань; кваліфікаційна праця, яка готується з метою публічного захисту і отримання освітнього ступеня бакалавра;
- Е) самостійна науково-дослідницька робота, яка виконує кваліфікаційну функцію.

2. Об'єкт дослідження – це:

- А) процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обирається для вивчення;
- Б) певна сукупність властивостей і відносин, яка існує незалежно від того, хто пізнає, але відображається ним, слугує джерелом необхідної для дослідження інформації;
- В) поле наукового пошуку;
- Г) процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обирається для вивчення; певна сукупність властивостей і відносин, яка існує незалежно від того, хто пізнає, але відображається ним, слугує джерелом необхідної для дослідження інформації.

3. У результаті виконання бакалаврської роботи мають бути сформовані такі вміння:

- А) формулювати тему, науковий і поняттєво-категоріальний апарат дослідження;
- Б) вести бібліографічний пошук із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- В) розробляти програму, план і структуру дослідження;

- Г) розраховувати параметри дослідження;
- Д) здійснювати апробацію результатів дослідження;
- Е) використовувати теоретичні й емпіричні дослідницькі методи;
- Є) забезпечувати впровадження результатів дослідження;
- Ж) аналізувати й узагальнювати отримані дані;
- З) оформляти результати наукових досліджень у вигляді звітів, рефератів, виступів, статей;
- І) доводити результативність дослідження;
- К) змінювати загальну концепцію дослідження.

Індивідуальний тьюторіал. Варіант 3.

1. Структурні компоненти бакалаврської роботи.
2. Рубрика «Апробація результатів дослідження» в бакалаврській роботі.
3. Обґрунтування гіпотези дослідження.
4. *Тести:*

1. До основних наукових категорій педагогічного дослідження відносять:

- А) висновки дослідження;
- Б) тему дослідження;
- В) об'єкт дослідження;
- Г) предмет дослідження;
- Д) тенденції дослідження;
- Е) гіпотезу дослідження;
- Є) мету дослідження;
- Ж) проблему дослідження.

2. Серед методів педагогічного дослідження виділяють:

- А) педагогічний експеримент;
- Б) бесіда;
- Г) інтерв'ю;
- Д) порівняння;
- Е) визначення;
- Є) класифікація;
- Ж) узагальнення;
- З) демонстрація.

3. Мета дослідження – це:

- А) обґрунтоване уявлення про загальні кінцеві або проміжні результати наукового пошуку;
- Б) кінцевий науковий результат, якого прагнуть досягти у процесі наукового дослідження;
- В) прагнення завершити дослідження в наміченому напрямі;
- Г) забезпечення завершеності наукового пошуку;
- Д) обґрунтоване уявлення про загальні кінцеві або проміжні результати наукового пошуку; кінцевий науковий результат, якого прагнуть досягти у процесі наукового дослідження.

Індивідуальний тьюторіал. Варіант 4.

1. Складові «Вступу» бакалаврської роботи.
2. Послідовність етапів виконання бакалаврського дослідження.
3. Констатувальний експеримент.
4. *Тести:*

1. До емпіричних методів педагогічного дослідження належать:

- А) історико-логічний аналіз;
- Б) анкетування;
- В) формувальний експеримент;
- Г) педагогічний експеримент;
- Д) індукція;
- Е) тестування;

- Є) дедукція;
- Ж) аналіз педагогічної документації;
- З) уявний експеримент;
- І) абстрагування.

2. Завдання дослідження – це:

- А) уявлення про те, що потрібно зробити для досягнення мети;
- Б) конкретні шляхи, засоби досягнення дослідником поставленої мети;
- В) наукові напрями дослідження;
- Г) дослідницькі категорії.

3. Науковий апарат бакалаврської роботи включає:

- А) мету дослідження;
- Б) виклад основного матеріалу;
- В) аналіз наукової літератури;
- Г) об'єкт дослідження;
- Д) гіпотезу дослідження;
- Е) практичне значення результатів дослідження;
- Є) предмет дослідження;
- Ж) завдання дослідження.

Індивідуальний тьюторіал. Варіант 5.

1. Особливості оформлення висновків бакалаврської роботи.
2. Методи наукового дослідження.
3. Рубрика «Практичне значення результатів дослідження» у бакалаврській роботі.
4. *Тести:*

1. Вступ бакалаврської роботи містить такі рубрики:

- А) актуальність теми дослідження;
- Б) мета дослідження;
- В) висновки;
- Г) наукова новизна дослідження;
- Д) об'єкт дослідження;
- Е) гіпотеза дослідження;
- Є) практичне значення результатів дослідження;
- Ж) предмет дослідження;
- З) завдання дослідження;
- І) ступінь розроблення проблеми;
- К) методи дослідження;
- Л) форми дослідження;
- М) заявка на дослідження.

2. З яких елементів складається основна частина бакалаврської роботи?

- А) вступ;
- Б) додатки;
- В) список використаних джерел;
- Г) висновки;
- Д) ілюстрації;
- Е) презентація;
- Є) таблиці;
- Ж) розділи.

3. Завдання бакалаврського дослідження мають включати такі елементи:

- А) аналіз наукової літератури з проблеми дослідження;
- Б) участь у зарубіжній науковій програмі (проекті);

- В) емпіричну перевірку запропонованої системи заходів (моделі, методики) з точки зору відповідності її критеріям оптимальності й ефективності;
- Г) статистичне дослідження;
- Д) формування нової методології;
- Е) розроблення рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження.

Індивідуальний тьюторіал. Варіант 6.

1. Емпіричні методи наукового дослідження.
2. Співвідношення об'єкта і предмета наукового дослідження.
3. Оформлення списку використаних джерел у бакалаврській роботі.
4. *Тести:*

1. Наукова гіпотеза дослідження – це:

- А) процес, який не залежить від суб'єкта пізнання;
- Б) метод розвитку наукового знання;
- В) сукупність теоретично обґрунтованих припущень, істинність яких потрібно перевірити;
- Г) категорія наукового процесу, яка зумовлює хід наукового дослідження.

2. Методи педагогічного дослідження умовно поділяють на:

- А) теоретичні;
- Б) загальні;
- В) конкретні;
- Г) емпіричні;
- Д) кількісного оброблення результатів;
- Е) умовні;
- Є) заключні.

3. Якою є оптимальна кількість розділів у бакалаврській роботі?

- А) два розділи;
- Б) шість розділів;
- В) чотири розділи;
- Г) три розділи.

Індивідуальний тьюторіал. Варіант 7.

1. Науковий апарат бакалаврської роботи.
2. Рубрика «Наукова новизна результатів дослідження» в бакалаврській роботі.
3. Формувальний експеримент.
4. *Тести:*

1. Назвіть складові, які включає в себе поняття «науково-дослідна робота студентів»:

- А) набуття високого рівня науково-дослідної роботи;
- Б) формування наукової школи;
- В) написання дисертаційного дослідження;
- Г) навчання елементам дослідницької діяльності, організації та методики наукової творчості;
- Д) наукові дослідження під керівництвом викладача.

2. Які елементи не є складовими написання бакалаврської роботи?

- А) вибір теми;
- Б) обґрунтування об'єкта і предмета дослідження;
- В) інформування про зміну наукового напрямку;
- Г) тезовий виклад змісту розділів;
- Д) визначення мети, завдань і гіпотези дослідження;
- Е) відбір і аналіз наукової літератури та документальної бази;
- Є) розроблення програми, структури дослідження, складання плану;
- Ж) написання вступу;
- З) анотація зарубіжних видань;

- І) виклад теорії, методики, процесу й результатів дослідження;
- К) формування висновків і рекомендацій;
- Л) оформлення списку використаних джерел та додатків;
- М) літературне й технічне оформлення;
- Н) прилюдний захист бакалаврської роботи;
- О) складання комплексного кваліфікаційного екзамену.

3. Метод науково-педагогічного дослідження – це:

- А) шлях вивчення і опанування психолого-педагогічних процесів формування особистості;
- Б) шлях вивчення і опанування психолого-педагогічних процесів формування особистості, встановлення об'єктивних закономірностей навчання і виховання;
- В) шлях встановлення об'єктивних закономірностей навчання і виховання;
- Г) спосіб зміни об'єктивної дійсності;
- Д) спосіб доведення наукової істини.

Індивідуальний тьюторіал. Варіант 8.

1. Обґрунтування програми і методики дослідження.
2. Формулювання мети і завдань дослідження.
3. Оформлення додатків, таблиць, схем, рисунків у бакалаврській роботі.
4. *Тести:*

1. Оберіть визначення поняття «педагогічне дослідження»:

- А) процес формування нових педагогічних знань;
- Б) процес формування нових педагогічних знань, вид пізнавальної діяльності, спрямований на розкриття об'єктивних закономірностей освіти, виховання і розвитку;
- В) результат науково-дослідницької діяльності;
- Г) вид пізнавальної діяльності, спрямований на розкриття об'єктивних закономірностей освіти, виховання і розвитку.

2. Серед методів педагогічного дослідження виділяють:

- А) педагогічний експеримент;
- Б) бесіда;
- Г) інтерв'ю;
- Д) порівняння;
- Е) визначення;
- Є) класифікація;
- Ж) узагальнення;
- З) демонстрація.

3. Мета дослідження – це:

- А) обґрунтоване уявлення про загальні кінцеві або проміжні результати наукового пошуку;
- Б) кінцевий науковий результат, якого прагнуть досягти у процесі наукового дослідження;
- В) прагнення завершити дослідження в наміченому напрямі;
- Г) забезпечення завершеності наукового пошуку;
- Д) обґрунтоване уявлення про загальні кінцеві або проміжні результати наукового пошуку; кінцевий науковий результат, якого прагнуть досягти у процесі наукового дослідження.

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю.

Методи усного контролю: індивідуальне опитування (індивідуальний тьюторіал), фронтальне опитування (груповий тьюторіал); *методи письмового контролю:* поточне письмове тестування; *методи комп'ютерного контролю:* комп'ютерне тестування; *методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

5.2. Форма підсумкового контролю успішності навчання – *залік*. Бали, що присвоюються здобувачам вищої освіти є сумарним показником поточного оцінювання.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів.

- Індивідуальний тьюторіал (*критерії оцінювання*: рівень наукового аналізу підбраного матеріалу, самостійність викладу думки, майстерність доведення власної точки зору, послідовність і системність усної презентації індивідуального тьюторіалу, доцільність використаних презентаційних засобів, опертя на інформаційні джерела).

- Груповий тьюторіал (*критерії оцінювання*: - самостійність позиції; логіка і послідовність виступу; повнота викладу думки; креативність; уміння вести наукову дискусію, презентаційні засоби).

Розподіл балів, які отримують студенти

№ п/п	Вид діяльності	Кількість робіт	Коефіцієнт (вартість) виду	Результат
1.	Усна відповідь (груповий тьюторіал)	3	10	30
2.	Індивідуальний тьюторіал	1	30	30
3.	Пакет тестів	1 (20 тестових завдань)	2	40
Підсумковий рейтинговий бал:				100
Нормований рейтинговий бал:				100

Систему рейтингових балів різних видів контролю та порядок їх переведення в національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкали представлено в наведеній нижче таблиці.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Навчально-методична карта дисципліни

ВСЬОГО – 90 год., з них: лекції – 20 год., семінари – 10 год., **практичні – 9 год.**, самостійна робота – 51 год.

Тижень	I	II	III	IV	V	VI	VI	IX	X	XI	XII	XI	XI	X	XV	XV	X	XIX	
Модуль	МОДУЛЬ 1				МОДУЛЬ 2							МОДУЛЬ 3							
Назва модулів	Методолого-теоретичні засади науково-педагогічних				Технологія і методи науково-педагогічного дослідження (40 балів)							Організація і етапи науково-педагогічного дослідження. Академічна доброчесність (40 балів)							

	досліджень (20 балів)									
Тем и лек цій	Л1. Науко ві підход и, принц ипи, концеп ція наук о- педаго гічног о дослід ження	Л2. Рівні і види теорет ичних і практи ко орієнт ованих наук о- педаго гічних дослід жень	Л3. Програ ма і технол огія наук о- педаго гічног о дослід ження	Л4. Теорет ичні метод и наук о- педаго гічног о дослід ження	Л5. Емпірич ні методи науково- педагогіч ного дослідже ння. Педагогіч ний експерим ент	Л6. Методи статист ичного і математ ичного обробле ння результ атів науково - педагог ічного дослідж ення	Л7. Організа ція науково - педагог ічного дослідж ення	Л8. Зміст наук о- педагог ічного дослі джен ня	Л9. Послідовніст ь етапів науково- педагогічног о дослідження.	Л10. Акад емічн а добро чесні сть.
Тем и пра кти ч- них	С1. Науко ві підход и, концеп ція наук о- педаго гічног о дослід ження <i>5 балів</i>	С2. Рівні і види теорет ичних і практи ко орієнт ованих наук о- педаго гічних дослід жень <i>5 балів</i>	С3. Програма і технологія науково- педагогічного дослідження <i>5 балів</i>		С4. Емпірич ні методи науково- педагогіч ного дослідже ння <i>10 балів</i>	П1. Педагог ічний експери мент <i>5 балів</i>	С5. Зміст і послідовність етапів науково-педагогічного дослідження. <i>10 балів</i>			П2. Акад емічн а добро чесні сть: конте кстни й підхі д <i>10 балів</i>
Сам ос- тійн а роб ота	САМОСТІЙНА РОБОТА МОДУЛЬ 1 Індивідуальні тьюторіали <i>5 балів</i>		САМОСТІЙНА РОБОТА МОДУЛЬ 2 Індивідуальні тьюторіали <i>10 балів</i>			САМОСТІЙНА РОБОТА МОДУЛЬ 3 Індивідуальні тьюторіали <i>10 балів</i>				
Вид и кон тро лю	МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ 1 Контрольна робота <i>5 балів</i>		МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ 2 Проблемно-пошукове завдання <i>10 балів</i>			МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ 3 Тестовий контроль <i>10 балів</i>				
Фор ма кон тро лю	ЗАЛІК									

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

1. Андрущенко В.П. Роздуми про освіту. Київ: Знання України, 2008. 819 с.
2. Андрущенко В.П. Феномен освіти: монографія у 5-ти кн. Кн. 2: Структурно-функціональний аналіз освіти. Суми: Universytets'ka knyha, 2020. 591 с.
3. Андрущенко В.П., Дем'яненко Н.М. Феномен педагогічної інноватики в науково-теоретичному обґрунтуванні й освітній практиці (концептуальні засади, результати і

перспективи магістерського Проєкту «Інноваційні авторські освітньо-виховні системи»). *Інноваційні авторські освітньо-виховні системи: досвід учителів України: науково-методичний посібник*; за заг. ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. С. 12-32.

4. Бахов І.С. Міжкультурний підхід у підготовці сучасного компетентного фахівця: [вища школа]. *Освіта Донбасу*. 2011. № 4. С. 60-63.

5. Бойко А.М. Виховання людини: нове і вічне. Полтава: Техсервіс, 2006. 568 с.

6. Вища освіта в Україні: навч. посіб. / за ред. В.Г. Кременя. Київ: Знання, 2005. 327 с.

7. Вища освіта України і Болонський процес: навч. посіб. / за ред. В.Г. Кременя. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. 384 с.

8. Воротіна Л.І., Воротін В.Є., Гуткевич С.О. Магістерська робота: методика написання і захисту: навч. посібник. Київ, 2004. 81с.

9. Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (Наказ МОН України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс] / – 2013. - Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/

10. Дем'яненко Н.М. Відкритий освітній простір університету: контекстно-компетентнісна модель підготовки фахівця-педагога. *Історико-педагогічні студії: Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2022. Випуск 15-16. С. 44-54.

11. Дем'яненко Н.М. Інноваційні підходи до підготовки педагогічних кадрів. *Збірник наукових праць Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка. Педагогічні науки*. Полтава, 2012. Вип. 54. С. 46-54.

12. Дем'яненко Н.М. Контекстність підготовки майбутнього педагога: теоретичні підходи, напрями реалізації. *Проблеми освіти*. 2012. № 70. Ч. 1. С. 36-42.

13. Дем'яненко Н.М. Науковий семінар. *Освітньо-професійний комплекс підготовки магістрів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, ОПП «Андрогогіка. Освіта дорослих»: навчально-методичний посібник / укл. Н.М. Дем'яненко, А.Г. Ремньова; за ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 22-39.*

14. Дем'яненко Н.М. Основи науково-педагогічних досліджень. *Освітньо-професійний комплекс ОПП Педагогіка дозвілля спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки: навчально-методичний посібник. Цикли професійної та практичної підготовки/Дем'яненко Н.М., Кушнірук С.А., Вознюк О.В., Войналович О.О., Дубровіна І.В., Іванова Л.А., Лещенко Н.А., Ремньова А.Г., Саюк В.І., Тепла О.М., Шевченко А.Ф.; за ред. Н.М. Дем'яненко, С.А. Кушнірук. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. Ч.1. С. 84-102.*

15. Дем'яненко Н.М. Парадигмальні напрями моделювання історичного розвитку вищої школи в Україні ХІХ-початку ХХІ ст. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки / за заг. ред. В.Є. Бенери. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 14. С. 89-98.*

16. Дем'яненко Н.М. Педагогічна інноватика в освітньо-дозвіллевій сфері (Модуль V, теми 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.7, 5.8). *Педагогіка дозвілля. Основи івент-освіти: навчально-методичний посібник / колектив авторів: Н.М. Дем'яненко, І.В. Дубровіна, Л.А. Іванова, Л.О. Мільто, В.І. Саюк, В.О. Смікал, Н.В. Яременко; за ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2022. С. 132-148, 149-168.*

17. Дем'яненко Н.М. «Подієвий підхід» і «подія» в обґрунтуванні феномену «педагогіка дозвілля (event-освіта)» (Модуль I, теми 1.1, 1.2, 1.3). *Педагогіка дозвілля. Основи івент-освіти: навчально-методичний посібник / колектив авторів: Н.М. Дем'яненко, І.В. Дубровіна, Л.А. Іванова, Л.О. Мільто, В.І. Саюк, В.О. Смікал, Н.В. Яременко; за ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: НПУ Драгоманова, 2022. С. 9-35.*

18. Дем'яненко Н.М. Підготовка педагогічних кадрів: пошук інноваційної моделі. *Рідна школа*. 2012. № 4-5. С. 32-38.

19. Дем'яненко Н.М. Проєктування інтегрованої технології ситуативного моделювання в педагогічній магістратурі. *Рідна школа*. 2021. № 1-2. С. 55-61.

20. Дем'яненко Н.М. Світові тенденції розвитку вищої освіти: диверсифікація магістратури. *Проблеми освіти: науковий зб.* 2010. Вип. 63. Ч. 1. С. 18-24.

21. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2016. 334 с.
22. Дідківська О. Компетентнісна модель конкурентоспроможності випускників навчальних закладів системи професійної освіти. *Демографія та соціальна економіка*. 2014. № 2. С. 231-243.
23. Драйпер Г., Вос Дж. Революція в навчанні; перекл. з англ. М. Олійник. Львів: Літопис, 2005. 942 с.
24. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. К.: Юрінком інтер, 2008. 1040 с.
25. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі: навчальний посібник. 2-е вид., переробл. і доп. Київ: Видавництво Ліра-К., 2017. 456 с.
26. Закон України «Про вищу освіту» від 1.07.2014 р. № 1556 –VII [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
27. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» Редакція від 16.07.2019 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
28. Інноваційні авторські освітньо-виховні системи: досвід учителів України: науково-методичний посібник (за результатами магістерського науково-контекстного проєкту) / магістранти-автори Проєкту: О.О. Багінська, Н.Б. Буряк, О.А. Гарбуз, Д.О. Данчук, К.В. Заболоцька, Г.О. Кочконян, О.П. Мусійчук, Я.С. Назаренкова, Г.В. Сербулова, М.О. Харабара, А.В. Швець; консультування: Н.М. Дем'яненко, Н.Л. Акініна, Т.В. Багрій, І.М. Кравченко, В.О. Смікал; за заг. ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. 353 с.
29. Кнодель Л.В. Педагогіка вищої школи: посіб. для магістрів. Київ: Вид-во Паливода А.В., 2008. 136 с.
30. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О.В. Овчарук. Київ: «Кл.С.», 2004. 112 с.
31. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Кондор, 2009. 206 с.
32. Кушнарєнко Н.М., Удалова В.К. Наукова обробка документів: підручник. Київ, 2003. 328 с.
33. Лозова В.І. Педагогічний експеримент. *Актуальні питання навчання та виховання особистості*: зб. наукових статей. Харків, 2008. Вип. 2.
34. Луговий В.І., Дем'яненко Н.М., Майборода В.К. Програма кандидатського іспиту зі спеціальності 13.00.01 - загальна педагогіка та історія педагогіки. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, Інститут вищої освіти НАПН України, 2010. 36 с.
35. Луговий В., Таланова Ж. Наука в університетах, університети в науці у світовому дослідницькому просторі. *Вища освіта України*. 2017. № 1. С. 42-50.
36. Майборода В.К. Методика підготовки і оформлення рукопису та автореферату дисертації. Чернівці: ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка, 2012. 228 с.
37. Методичні рекомендації до написання і оформлення магістерських робіт / автор.-упор. Н.М. Дем'яненко, І.М. Кравченко. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. 113 с.
38. Методичні рекомендації щодо написання, оформлювання і захисту бакалаврських робіт зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки / авт.-упор.: Н.М. Дем'яненко, І.В. Дубровіна, О.М. Тепла; за ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2022. 63 с.
39. Методологія і методи науково-педагогічних досліджень: навчальна програма і методичні рекомендації / Н.М. Дем'яненко, І.М. Кравченко, В.О. Смікал; за ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. 50 с.
40. Методологія і організація наукових досліджень: програма курсу (для магістрів) / Київський національний торговельно-економічний ун-т / уклад. С.В. Синяков. Київ: КНТЕУ, 2003. 22с.
41. Навчально-методичний комплекс фахової підготовки магістрів галузі знань 01 Освіта, спеціальності 011 Науки про освіту (Педагогіка вищої школи) за контекстно-тьюторською технологією (спеціалізації «Андрогогіка», «Тьюторство») / за ред. Н.М.

Дем'яненко; Нац. пед. університет імені М.П. Драгоманова. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. Ч. I. 195 с.

42. Навчально-методичний комплекс фахової підготовки магістрів галузі знань 01 Освіта, спеціальності 011 Науки про освіту (Педагогіка вищої школи) за контекстностіюторською технологією (спеціалізації «Андрагогіка», «Тьюторство») / за ред. Н.М. Дем'яненко; Нац. пед. університет імені М.П. Драгоманова. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. Ч. II. 233 с.

43. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2009. 427 с.

44. Освітньо-професійний комплекс ОПП Педагогіка дозвілля спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки: навчально-методичний посібник. Цикли професійної та практичної підготовки/Дем'яненко Н.М., Кушнірук С.А., Вознюк О.В., Войналович О.О., Дубровіна І.В., Іванова Л.А., Лещенко Н.А., Ремньова А.Г., Саюк В.І., Тепла О.М., Шевченко А.Ф.; за ред. Н.М. Дем'яненко, С.А. Кушнірук. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. Ч.1. 296 с.

45. Основи методології та організації наукових досліджень. Навчальний посібник для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А.Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

46. Основи наукових досліджень: навч.-метод. посібник / за редакцією Р.О. Крохмального. 2-ге вид., перероб. і допов. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 464.с.

47. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник; за заг. ред. Т.В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 272 с.

48. Основи наукових досліджень: методологія, організація, оформлення результатів: навчальний посібник / Головій В.М., Кузькін Е.Ю., Піддубна Л.В., Кузьменко В.М., Ярмук О.В. Київ: Хай-Тек Прес, 2010. 344 с.

49. Основи наукових досліджень (Електронний ресурс): Навчальний посібник / О.М. Сінчук, Т.М. Берідзе, М.Л. Барановська, О.В. Данілін, Д.О. Кальмус. Електронні текстові дані (1 файл: 1,88 Мбайт). Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2022. 196 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/47228>

50. Основні напрями досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні. Київ: НАПН, 2011.

51. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>

52. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / за ред. З.Н. Курлянд. Київ: Знання, 2005. 399 с.

53. Педагогіка вищої школи: підручник / за ред. В.Г. Кременя, В.Л. Андрущенко, В.І. Лугового. Київ: Педагогічна думка, 2009. 256 с.

54. Педагогіка дозвілля. Основи івент-освіти : навчально-методичний посібник / колектив авторів: Н.М. Дем'яненко, І.В. Дубровіна, Л.А. Іванова, Л.О. Мільто, В.І. Саюк, В.О. Смікал, Н.В. Яременко; за ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2022. 210 с.

55. Педагогічний словник / за ред. М.Д. Ярмаченка. Київ: Педагогічна думка, 2001. 516 с.

56. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. Київ, 2003. 116 с.

57. Руснак І., Романюк С. Магістерська робота з педагогіки: навчально-методичний посібник. Чернівці: Рута, 2005. 208 с.

58. Світоглядні пріоритети гуманізації вищої освіти: монографія / авт.: О.П. Воробйова, М.В. Гриценко, В.І. Луговий, О.Ю. Оржель, О.М. Слюсаренко, А.В. Ставицький, Ж.В. Таланова, В.П. Ткаченко, К.А. Трима; за ред. В.І. Лугового, Ж.В. Таланової. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2017. 229 с

59. Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч.посіб. Київ: Вища школа, 2005. 239 с.

60. Соловей М.І., Спіцин Є.С., Потапенко К.К., Шалік З.М. Організація та методика проведення науково-педагогічних досліджень студентами вищих навчальних закладів:

посібник для студ. вищ. навч. закладів. Київ, 2004. 143 с.

61. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2007. 317с.
62. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. Київ, 2021.
63. Стратегія сталого розвитку України до 2030 р. Київ, 2018.
64. Сухомлинська О.В. Методологія історико-педагогічного дослідження. Педагогічна і психологічна науки в Україні. Київ: Педагогічна думка, 2007. Т. 1. С. 36-51.
65. Таланова Ж.В. Докторська підготовка у світі та Україні. Київ: Міленіум, 2010. 476с.
66. Теорія і практика наукових досліджень: метод. рек. до виконання курсових, дипломних та магістерських робіт для бакалаврів, студ. та магістрантів ВНЗ / Кам'янець-Подільський держ. ун-т / Наталія Олексіївна Урсу (авт.-упоряд.). Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський держ. ун-т. Інформаційно-видавничий відділ, 2004. 33с.
67. Тормоса Ю.Г. Основи наукових досліджень: навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисц. Київ, 2003. 76 с.
68. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Кондор, 2011. 628 с. - Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5198982/>
69. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень: конспект лекцій посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академвидав, 2005. 208 с.
70. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. К.: Академвидав. 2010. 456 с. - Режим доступу: https://library.udpu.edu.ua/library_files/412096.pdf
71. Хриков Є.М. Методологія педагогічного дослідження: монографія. Харків: «ТОВ ДІСА ПЛЮС», 2018.298 с.
72. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів. Київ, 2006. 240 с.
73. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. Київ, 2008. 310 с.
74. Estermann T. The State of University Autonomy in Ukraine: an external analysis: ATHENA Workshop Ukraine “Fostering Sustainable and Autonomous Higher Education Institutions», 6 November 2013 [Electronic resource]. URL: <http://www.eua.be/events/past/2013/ATHENA-Workshop-Ukraine/Presentations.aspx>.
75. Freismuth E. Developing autonomy and funding reforms at system level – an example from Austria: ATHENA Workshop Ukraine “Fostering Sustainable and Autonomous Higher Education Institutions», 6 November 2013 [Electronic resource]. URL: <http://www.eua.be/events/past/2013/ATHENA-Workshop-Ukraine/Presentations.aspx>.
76. Making the Most of Our Potential: Consolidating the European Higher Education Area. Bucharest Communiqué of EHEA Ministerial Conference, 26–27 April, 2012 [Electronic resource]. URL : <http://www.ehea.info>.
77. Mettinger A. Higher Education Governance in Austria : I2nd International Conference “European integration of Higher Education of Ukraine in the context of Bologna process» (November, 7, 2013, Kyiv, Ukraine) [Electronicresource]. URL: http://www.ihed.org.ua/images/pdf/7_11_2013_1.pdf.
78. The Academic Ranking of World Universities. Shanghai Jiao Tong University in China [Electronic resource]. URL: <http://www.arwu.org/>.
79. The Bologna Process 2020 – The European Higher Education Area in the new decade. Communiqué of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education (Leuven and Louvain-la-Neuve, 28–29 April 2009) [Electronic resource]. URL: <http://www.bologna2009benelux.org/>.
80. The World University Rankings [Electronic resource]. URL: <http://www.timeshighereducation.co.uk/>.
81. Estermann T. Setting the context: University Autonomy & Funding in Europe: ATHENA Workshop Ukraine “Fostering Sustainable and Autonomous Higher Education Institutions», 6 November 2013 [Electronic resource]. URL: <http://www.eua.be/events/past/2013/ATHENA-Workshop-Ukraine/Presentations.aspx>.
82. Bucharest Communiqué “Making the Most of Our Potential: Consolidating the European

Higher Education Area”, Bucharest, on 26 and 27 April 2012. [Electronic resource]. URL: [http://www.ehea.info/Uploads/\(1\)/Bucharest%20Communique%202012\(1\).pdf](http://www.ehea.info/Uploads/(1)/Bucharest%20Communique%202012(1).pdf).

83. ECTS Users’ Guide. European Communities, 6 February 2009. [Electronic resource]. URL: ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/ects/guide_en.pdf.

84. Education at a Glance 2014: OECD Indicators. Glossary. OECD, 2014 [Electronic resource]. URL: www.oecd.org/.

85. Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth: Communication from the European Commission, Brussels, 3.3.2010. COM (2010) 2020 final. 34 p. [Electronic resource]. URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF>.
Національний освітній глосарій: вища освіта 90

86. European University Association: Governance & Autonomy. [Electronic resource]. URL: <http://eua.be/eua-work-and-policy-area/governance-autonomy-and-funding/governance-autonomy.aspx>.

87. European University Association: University Autonomy in Europe. [Electronic resource]. URL: <http://www.university-autonomy.eu>.

88. Global Education Digest 2014: Comparing Education Statistics across the World. UNESCO Institute for Statistics. [Electronic resource]. URL: www.uis.unesco.org/.

89. Governance of higher education institutions in the European Higher Education Area / Council of Europe, Committee on Culture, Education and Media, Doc. 12964, 23 June 2012. [Electronic resource]. URL: <http://www.assembly.coe.int/ASP/Doc/XrefViewPDF.asp>.

90. Guidance documents to those producing diploma supplements. V. Glossary. [Electronic resource]. URL: ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/ds/ds_en.pdf.

91. Higher education governance between democratic culture, academic aspirations and market forces / Jurgen Kohler and Josef Huber (ads.), Sjur Bergan (editor). Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2006. 221 p.

92. Higher Education Governance in Europe. Policies, structure, funding and academic staff. Brussels: Eurydice, 2008. 147 p.

93. International Standard Classification of Education. ISCED 2011 / UNESCO. [Electronic resource]. URL: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-2011-en.pdf>.

94. International Standard Classification of Education: Fields of Education and Training 2013. ISCED-F 2013 / UNESCO. [Electronic resource]. URL: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-37c-fos-review-222729e.pdf>.

95. Progress in higher education reform across Europe. Governance Reform. Volume 1: Executive Summary. CHEPS, 2008. 24 p. [Electronic resource]. URL: http://ec.europa.eu/education/higher-education/doc/funding/sum_en.pdf.

96. Quality Assurance and Accreditation: A Glossary of Basic Terms and Definitions. Compiled by Lazăr Vlăsceanu, Laura Grünberg and Dan Pârlea. UNESCO, 2007 [Electronic resource].
Національний освітній глосарій: вища освіта 92 URL: www.cepes.ro/publications/pdf/Glossary_2nd.pdf.

97. Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning (Text with EEA relevance) [Text] // Official Journal of the European Union, 6.5.2008. C 111/1-7.

98. Supporting growth and jobs – an agenda for the modernization of Europe’s higher education systems. Communication from the European Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Brussels, XXX. COM (2011) 567/2. {SEC(2011) 1063}. 16 p. [Electronic resource]. URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0567:FIN:EN:PDF>.

99. Terminology of European education and training policy. A selection of 100 key terms. European Centre for the Development of Vocational Training, 2008. [Electronic resource]. URL: www.cedefop.europa.eu/EN/Files/4064_en.pdf.

100. The European Qualifications Framework for Lifelong Learning (EQF). European Communities, 2008. [Electronic resource]. URL: www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/news/EQF_EN.pdf.

101. UNESCO Institute for Statistics Online Education Glossary. [Electronic resource]. URL:

www.uis.unesco.org/glossary/

102. University Autonomy in Europe I. Exploratory study / by Thomas Estermann & Terhi Nokkala. EUA, 2019. 45 p. [Electronic resource]. URL: <http://eua.be/publications/euareports-studies-and-occasional-papers.aspx>.

103. University Autonomy in Europe II. The Scorecard / by Thomas Estermann, Terhi Nokkala & Monika Steinel. EUA, 2018. 81 p. [Electronic resource]. URL: <http://eua.be/publications/euareports-studies-and-occasional-papers.aspx>.

104. Lifelong learning: trends, challenges, prospects: the collective monograph / edited by N. Demyanenko, V. Benera. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 2021. 366 p.

105. DEMYANENKO Natalia, ILLIUSCHENKO Serhii, POVIDAICHYK Mykhailo, DOROSH Tetiana. The Problem of Developing the Reflexivity of Future Specialists in Social and Humanistic Sciences in the Context of Postmodernism. *Postmodern Openings*. 2021. Volume 12. Issue 4. P. 171-183. <https://doi.org/10.18662/po/12.4/>

106. Demyanenko N. Historical and paradigmatic development of educational processes in Ukraine: author's substantiation. *Czech-polish historical and pedagogical journal*. 2020. # 2. P. 176-188.

107. Demyanenko N., Boyko A., Dubrovina I., Tepla O. Training of the future teachers to design animation and recreational space for different age students, Education and Upbringing of Youth in New Realities: Perspectives and Challenges, *Youth Voice Journal*. 2022. Vol. II. P. 18-34.

108. Demyanenko N., Bidenko L., Bilyakovska O. Information and Communication Technologies for Training Future Teachers: an Adaptation to the Aspects of the Postmodern Society. *Postmodern Openings*. 2022. 13(3). P. 106-121. <https://doi.org/10.18662/po/13.3/479>

Інтернет-ресурси

1. <http://osvita.ua/legislation/other/4406/>
2. http://www.psycheya.ru/lib/avt_ag_2.html
3. <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
4. <http://www.mon.gov.ua>
5. <http://pidruchniki.ws/>
6. <http://www.twirpx.com/files/psychology/>
7. <http://nplu.org/> Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
8. <https://dnpb.gov.ua/ua/> Державна науково-педагогічна бібліотека НАПН України імені В.О. Сухомлинського